

B.Dolenc: Sveti Janez Henrik Newman

Svetnik, ki nagovarja srca

3. maj: Tudi Anglija je rodila svetnike

O svetem Janezu Henriku Newmanu smo doslej izvedeli, da se je od svojih mladeniških let navduševal za svetnike. »Moja duša naj bo s svetniki,« je zapisal. Hotel je reči, da najbolj verjame tistim učiteljem, ki svoje besede potrjujejo s svetim življenjem. Kot anglikanski duhovnik in pridigar je vernike navduševal za svetost, ki zahteva prizadevanje celotnega življenja.

Danes se ozrimo na deželo, ki je bila njegova domovina. To je Velika Britanija, ki jo navadno imenujemo kar Anglija. Krščanstvo je tej deželi že zgodaj vdihnilo dušo. Rodila je veliko svetnikov. V vsakem večjem mestu stoji sijajna gotska katedrala, po deželi pa se kot slepe priče iz davnine dvigajo kvišku ruševine starodavnih samostanov, ki še vedno zbujejo občudovanje. Velik Britanija ima krščansko dušo, kakor jo ima vsa Evropa, le da je na to pozabila.

Potem ko v 5. stoletju iz rimske province Britanije odidejo Rimljani, otok naselijo germanska ljudstva, ki se med seboj srdito borijo za prevlado. Ob koncu 6. stoletja papež Gregor Veliki pošlje benediktinskega meniha Avgušтина s tovariši, da prebivalcem v jugovzhodni Angliji oznanijo evangelij.

Z misijonarji pride v deželo, ki je dotlej poznala samo osvajanja in nasilje, evangelij o Božji ljubezni in usmiljenju. Gradijo se samostani, v katerih črni benediktinski menihi in kasneje cistercijani prepevajo psalme, prepisujejo dragocene knjige in pišejo razlage Svetega pisma.

Menihi širijo evangelij iz mest na deželo. Cvetoče samostanska šole vzgajajo misijonarje, ki iz Anglije, Škotske in Irske odhajajo na celino. S svojim blagim misijonskim pristopom, ki sprejema vse, kar je resničnega in dobrega, ter izključuje vsako nasilje, prinašajo Evropi luč evangelija in baklo kulture. V 8. stoletju se med njimi odlikuje sv. Bonifacij, ki skupaj s tovariši ustanavlja škofije na ozemlju današnje Nemčije in Nizozemske. Iz Anglije pride skupaj z bratoma tudi opatinja sv. Valburga. Vsi ti širijo češčenje angleških svetnikov, kot je bil kralj sv. Ožbalt, ki mu je tudi pri nas posvečenih več cerkva. Svetniki so tudi nekateri kralji in škofje, med njimi sv. Tomaž Becket, mučenec v boju za svobodo in pravice Cerkve.

Srednji vek v Angliji je bil po zaslugi menihov v znamenju svetosti in učenosti. Takrat so nastale tudi prve univerze, ki so bile povsem cerkvene ustanove. Oxford ob koncu 11. in Cambridge v začetku 13. stoletja.

V naslednji stoletjih so se na Angleškem dvignile k nebu sijajne katedrale in samostanske cerkve, ki so danes skoraj vse v ruševinah. Reformacija v 16. Stoletju je namreč prišla kot uničujoč orkan. Kralj Henrik VIII. je deželo odtrgal od papeža in se razglasil za poglavarja

Angleške državne Cerkev. Kdor mu ni prisegel zvestobe, je izgubil glavo. Padli sta glavi Janeza Fisherja in Tomaža Mora, dveh mučencev kraljevega trinoštva. Za njima so morali pod giljotino nešteti škofje, opati, menihi in duhovniki ter tudi dve od šestih žena kralja Henrika VIII.. Premoženje samostanov je bilo podržavljeno. V nekaj desetletjih je dežela postala protestantska. Angleška cerkev je postala narodna Cerkev in poslušna dekla države.

Iz Newmanovih duhovnih spisov:

»Jezusova mati ni trpela v telesu, ampak v duhu. Z njim je trpela smrtni boj. V duhu je bila z njim križana. Sulica, ki je prebodla njegovo stran, je prebodla tudi njeno dušo.«

Kraljica vseh svetnikov - prosi za nas!

Sveti Janez Henrik Newman - prosi za nas!